

FIȘA DISCIPLINEI

Ontologie

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Filosofie
1.4. Domeniul de studii	Filosofie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Filosofie/Filosofie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Ontologie			Codul disciplinei	HLR2608
2.2. Titularul activităților de curs	Lector dr. Codruța Hainic				
2.3. Titularul activităților de seminar	Lector dr. Codruța Hainic				
2.4. Anul de studiu	3	2.5. Semestrul	6	2.6. Tipul de evaluare	Colocviu
2.7. Regimul disciplinei	Opțional		2.8. Tipul disciplinei	Disciplină de specializare (DS)	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	36	din care: 3.5. curs	24	3.6 seminar/laborator	12
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					18
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					18
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					28
Tutoriat (consiliere profesională)					12
Examinări					4
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				64 conv.	
3.8. Total ore pe semestru				36 fiz. / 100 conv.	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența la orele de curs nu este obligatorie. Prezentarea la examen nu este condiționată de un număr minim de prezențe.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Activitatea de seminar este obligatorie (prezentare de text, intervenții) în proporție de minimum 50%.

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	Identificarea și aplicarea adecvată a fundamentelor teoretice și istorice ale filosofiei: presupozii, principii, valori, etici, modalități de gândire și practici.
CP2	Ordonarea și formularea de idei, teme și probleme filosofice generale și de ramură.
CP2	Identificarea prin gândire critică (analiză și evaluare logice) a punctelor tari și slabe ale unor soluții, concluzii sau abordări alternative de probleme.
CP4	Evidențierea cauzelor, principiilor și semnificațiilor acțiunilor, experienței și existenței umane.
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT1	Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente.
CT2	Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice.

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	Studentul/absolventul stabilește conexiuni între teorii și perspective filosofice formulate în diverse epoci, curente și tradiții de gândire și compară argumente filosofice complexe.	CP1 Studentul/absolventul analizează perspective teoretice diferite.
CP2	Studentul/absolventul descrie răspunsurile oferite de diferite școli, curente și tradiții la întrebările filosofice fundamentale: natura realității, identitatea persoanei, natura timpului și spațiului, natura conștiinței, relația dintre minte și corp, liberul arbitru.	CP2. Studentul/absolventul folosește concepte filosofice cu un grad ridicat de dificultate, analizează sistematic idei și perspective teoretice care se situează dincolo de experiența empirică.
CP4	Studentul/absolventul distinge principalele teorii filosofice cu privire la cunoaștere și adevăr și descrie într-o manieră coerentă principalele teorii filosofice cu privire la natura, sursele și limitele cunoașterii, precum și criteriile folosite pentru validarea cunoașterii și întemeierea adevăr.	CP4. Studentul/absolventul explică ce înseamnă „a cunoaște” și explică într-o manieră coerentă și clară deosebiriile dintre diferitele forme de cunoaștere.
CT1	Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente.	...
CT2	Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice.	...

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Studentul/studenta va putea să identifice și explice principalele poziții ontologice privind corporalitatea din tradiția fenomenologică — distincția Leib/Körper (Husserl), ființa-în-lume și leiben (Heidegger), corpul propriu și carnea (Merleau-Ponty) — și să articuleze relațiile de continuitate și ruptură dintre acestea.

învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

2. Să descrie cadrul teoretic al cogniției 4E (<i>Embodied, Embedded, Enacted, Extended</i>) și să demonstreze modul în care fiecare dimensiune preia, transformă sau contestă intuițiile fenomenologice clasice privind întruparea.
3. Să analizeze mecanismele prin care experiența corporală constituie percepția, acțiunea și intersubiectivitatea, integrând argumente filosofice (schema corporală, arcul intențional, chiasma) cu evidențe empirice din științele cognitive (iluzia mâinii de cauciuc, intersubiectivitatea primară, neuronii-oglină).
4. Să evalueze critic tezele privind emergența dinamică, cauzalitatea mentală și întruparea esențială, raportându-le la problema clasică a relației minte-corp și la alternativele dualiste și materialiste.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Să interpreteze texte filosofice de complexitate ridicată din fenomenologia continentală și filozofia minții, reconstruind structura argumentativă și identificând presupuzițiile ontologice implicite ale fiecărei poziții.
2. Să pună în dialog tradiții filosofice distincte — fenomenologia husserliană, hermeneutica heideggeriană, ontologia merleau-pontyană și științele cognitive contemporane — construind argumente comparative care depășesc simpla juxtapunere.
3. Să redacteze eseuri filozofice argumentative care articulează o teză proprie asupra relației dintre ontologie și corporalitate, susținută prin analiză textuală riguroasă și prin capacitatea de a mobiliza surse din registre disciplinare diferite (filosofie, psihologie cognitivă, neuroștiințe).

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
1. Problema ontologiei și provocarea corporalității. Ce este ontologia? Întrebarea despre ființă de la Aristotel la fenomenologie și științele cognitive 4E.	Prelegerea, dialogul	
2. Husserl: Corpul trăit (<i>Leib</i>) și corpul obiectiv (<i>Körper</i>)	Prelegerea, dialogul	
3. Heidegger: Dasein și ființa-în-lume. Ontologia fundamentală din <i>Ființă și timp</i>	Prelegerea, dialogul	
4. Heidegger: <i>Leib, Mitsein</i> și corporalitatea ecstatică. Seminarele de la Zollikon.	Prelegerea, dialogul	
5. Merleau-Ponty I: Corpul propriu și schema corporală. Fenomenologia percepției: dincolo de intelectualism și empirism.	Prelegerea, dialogul	
6. Merleau-Ponty II: Percepția, expresia și lumea trăită. Spațialitatea corporală și spațialitatea obiectivă.	Prelegerea, dialogul	
7. Merleau-Ponty III: Ontologia cărnii (<i>la chair</i>) și chiasma. De la fenomenologia percepției la ontologia indirectă. Vizibilul și invizibilul: carnea (<i>chair</i>) ca element ontologic.	Prelegerea, dialogul	
8. De la fenomenologie la științele cognitive: enactivismul. Contextul apariției paradigmei întrupate (<i>embodiment</i>) în știința cognitivă	Prelegerea, dialogul	
9. Cogniția 4E: <i>Embodied, Embedded, Enacted, Extended</i> . Embodied cognition: corpul ca structură a cogniției.	Prelegerea, dialogul	
10. Corporalitate, conștiință de sine și intersubiectivitate. Body schema și body image: de la Gallagher la cercetările contemporane (<i>sense of ownership</i> și <i>sense of agency</i>).	Prelegerea, dialogul	
11-12. Întruparea esențială și problema cauzalității mentale. Mintea ca structură	Prelegerea, dialogul	

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

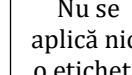
ireductibilă a organismului viu. Problema cauzalității mentale: cum acționează mintea întrupată în lumea fizică? Afectivitatea și emoțiile ca dimensiuni ale <i>embodied agency</i>		
Bibliografie: Aristotel. <i>Metafizica</i> . București: Humanitas, 2021. Aubenque, Pierre. <i>Problema ființei la Aristotel</i> . București: Teora, 1998. Barbaras, R., <i>The Being of the Phenomenon: Merleau-Ponty's Ontology</i> , trad. T. Toadvine și L. Lawlor, Indiana UP, 2004. Clark, A. și Chalmers, D., „The Extended Mind”, <i>Analysis</i> 58(1), 1998, pp. 7–19. Descartes, R., <i>Meditații metafizice</i> , București, Editura Crater, 1997. Gallagher, S. și Zahavi, D., <i>The Phenomenological Mind</i> , Routledge, 2012 Hainic, Codruța. “Meaning and Being in Heidegger’s Hermeneutical Ontology” în <i>Journal for Communication and Culture</i> , vol. 4, no. 1 (autumn 2015), pp. 94 – 103 Hanna, R. și Maiese, M., <i>Embodied Minds in Action</i> , Oxford UP, 2009, Introducerea, pp. 1–18 și cap. 1 „Consciousness and Essential Embodiment I: The Basics”, §§ 1.0–1.3, pp. 19–58. Heidegger, Martin. <i>Ființă și timp</i> . București: Editura Humanitas, 2006. Heidegger, Martin. “Ce este metafizica?”. în <i>Repere pe drumul gândirii</i> . București: Editura Politică, 1988. Heidegger, Martin. <i>Ontologie. Hermeneutica facticității</i> . București: Editura Humanitas, 2008. Heidegger, M., <i>Zollikon Seminars. Protocols – Conversations – Letters</i> , trad. Franz Mayr and Richard Askay, Northwestern UP, 2001. Husserl, E., <i>Idei privitoare la o fenomenologie pură și la o filozofie fenomenologică. Cartea întâi: Introducere generală în fenomenologia pură</i> , București, Editura Humanitas, 2011 Merleau-Ponty, M., <i>Fenomenologia percepției</i> , Oradea, Aion, 1999. Merleau-Ponty, M., <i>Vizibilul și invizibilul</i> , Cluj-Napoca, Editura Tact, 2017 Newen, A., De Bruin, L. și Gallagher, S. (eds.), <i>The Oxford Handbook of 4E Cognition</i> , Oxford UP, 2018 Thompson, E., <i>Mind in Life: Biology, Phenomenology, and the Sciences of Mind</i> , Harvard UP, 2007. Varela, F.J., Thompson, E. și Rosch, E., <i>The Embodied Mind</i> , ed. rev., MIT Press, 2016. De Vignemont, F. și Alsmith, A.J.T. (eds.), <i>The Subject’s Matter: Self-Consciousness and the Body</i> , MIT Press, 2017. Zahavi, D., <i>Husserl’s Phenomenology</i> , Stanford UP, 2003		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1 Gallagher, S. și Zahavi, D., <i>The Phenomenological Mind</i> , cap. 1 „Introduction: Philosophy of Mind, Cognitive Science, and Phenomenology”, pp. 1–15.	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
2. Zahavi, D., <i>Husserl’s Phenomenology</i> , cap. 3 „Embodiment, Empathy, and Intersubjectivity”, pp. 98–125	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
3. Heidegger, M., <i>Ființă și timp</i> , §§ 12–18, 22–24 (fragmente).	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
4. Heidegger, M., <i>Zollikon Seminars</i> (fragmente selectate despre <i>Leib</i> și <i>leiben</i>).	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
5 -6. Merleau-Ponty, M., <i>Fenomenologia percepției</i> , Partea I, cap. 3 „Spațialitatea corpului propriu și motricitatea” (fragmente). Gallagher, S., <i>How the Body Shapes the Mind</i> , cap. 1 „The Terms of Embodiment” pp. 17–39 (Body Image and Body Schema)	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
7. Merleau-Ponty, M., <i>Fenomenologia percepției</i> , Partea I, cap. VI „Corpul ca expresie și vorbirea” pp. 217-254 și Partea a doua „Capacitatea de a simți” (fragmente despre spațialitatea corporală și spațialitatea obiectivă)	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
8. Merleau-Ponty, M., <i>Vizibilul și</i>	Prezentare și analiză de text,	

invizibilul, „Împietitura – Chiasmul” (fragmente) Lectură suplimentară Barbaras, R., <i>The Being of the Phenomenon: Merleau-Ponty's Ontology</i> , Partea III „The Visible”, cap. 1 (fragmente selectate).	dezbatere	
9. Varela, F.J., Thompson, E. și Rosch, E., <i>The Embodied Mind: Cognitive Science and Human Experience</i> , cap. 8 „Enaction: Embodied Cognition”, pp. 147–184. (Lectură suplimentară: Thompson, E., <i>Mind in Life: Biology, Phenomenology, and the Sciences of Mind</i> , Harvard UP, 2007, cap. 1 „The Enactive Approach” (fragmente).	Prezentare și analiză de text, dezbatere	
10. Newen, A., De Bruin, L. și Gallagher, S. (eds.), <i>The Oxford Handbook of 4E Cognition</i> , Oxford UP, 2018, cap. 1 „4E Cognition: Historical Roots, Key Concepts, and Central Issues”, pp. 3–16.	Prezentare și analiză de text, dezbatere	
11. De Vignemont, F. și Alsmith, A.J.T. (eds.), <i>The Subject's Matter: Self-Consciousness and the Body</i> , Alsmith și De Vignemont, „Introduction: The Subject's Matter” și Gallagher, S., „Deflationary Accounts of the Sense of Ownership” (cap. 7), pp. 145–162. Gallagher, S. și Zahavi, D., <i>The Phenomenological Mind</i> , Routledge, 2012, cap. 8 „Action and agency” (fragmente).	Prezentare și analiză de text, dezbatere	
12. Hanna, R. și Maiese, M., <i>Embodied Minds in Action</i> , Introducerea, pp. 1–18 și cap. 1 „Consciousness and Essential Embodiment I: The Basics”, §§ 1.0–1.3, pp. 19–58.	Prezentare și analiză de text, dezbatere	
Bibliografie: Aristotel. <i>Metafizica</i> . București: Humanitas, 2021. Aubenque, Pierre. <i>Problema ființei la Aristotel</i> . București: Teora, 1998. Barbaras, R., <i>The Being of the Phenomenon: Merleau-Ponty's Ontology</i> , trad. T. Toadvine și L. Lawlor, Indiana UP, 2004. Clark, A. și Chalmers, D., „The Extended Mind”, <i>Analysis</i> 58(1), 1998, pp. 7–19. Descartes, R., <i>Meditații metafizice</i> , București, Editura Crater, 1997. Gallagher, S. și Zahavi, D., <i>The Phenomenological Mind</i> , Routledge, 2012 Hanna, R. și Maiese, M., <i>Embodied Minds in Action</i> , Oxford UP, 2009, Introducerea, pp. 1–18 și cap. 1 „Consciousness and Essential Embodiment I: The Basics”, §§ 1.0–1.3, pp. 19–58. Heidegger, Martin. <i>Ființă și timp</i> . București: Editura Humanitas, 2006. Heidegger, Martin. „Ce este metafizica?”. în <i>Repere pe drumul gândirii</i> . București: Editura Politică, 1988. Heidegger, Martin. <i>Ontologie. Hermeneutica facticității</i> . București: Editura Humanitas, 2008. Heidegger, M., <i>Zollikon Seminars. Protocols – Conversations – Letters</i> , trad. Franz Mayr and Richard Askay, Northwestern UP, 2001. Husserl, E., <i>Idei privitoare la o fenomenologie pură și la o filozofie fenomenologică. Cartea întâi: Introducere generală în fenomenologia pură</i> , București, Editura Humanitas, 2011 Merleau-Ponty, M., <i>Fenomenologia percepției</i> , Oradea, Aion, 1999. Merleau-Ponty, M., <i>Vizibilul și invizibilul</i> , Cluj-Napoca, Editura Tact, 2017 Newen, A., De Bruin, L. și Gallagher, S. (eds.), <i>The Oxford Handbook of 4E Cognition</i> , Oxford UP, 2018 Thompson, E., <i>Mind in Life: Biology, Phenomenology, and the Sciences of Mind</i> , Harvard UP, 2007. Varela, F.J., Thompson, E. și Rosch, E., <i>The Embodied Mind</i> , ed. rev., MIT Press, 2016. De Vignemont, F. și Alsmith, A.J.T. (eds.), <i>The Subject's Matter: Self-Consciousness and the Body</i> , MIT Press, 2017. Zahavi, D., <i>Husserl's Phenomenology</i> , Stanford UP, 2003		

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	- însușirea cunoștințelor predate la curs - cunoașterea metodei, a conceptelor și teoriilor;	Evaluarea se face atât pe parcursul semestrului, cât și la final.	
	- capacitatea de a dezvolta o argumentație proprie (opinii și convingeri personale) în raport cu temele studiate.	Colocviu la sfârșitul semestrului	66 % din nota finală
9.5 Seminar/laborator	- participare activă - proiecte de cercetare, traduceri, eseuri.	Evaluarea se face atât pe parcursul semestrului, cât și la final.	33 % din nota finală
9.6 Standard minim de promovare			
- Colocviu: elaborarea unei lucrări scrise cu temă la alegere, care să facă dovada capacității de a opera în mod adecvat cu cunoștințele acumulate la curs și la seminar. - Seminar: participarea la minim 50% din seminare; îndeplinirea cerințelor minime obligatorii – prezentare de text, intervenții; parcurgerea bibliografiei minime obligatorii.			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

  Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă								
								
								Nu se aplică nici o etichetă
								

Data completării:

15 martie 2026

Semnătura titularului de curs

Lect. dr. Codruța Hainic

Semnătura titularului de seminar

Lect. dr. Codruța Hainic

Data avizării în

departament:

Semnătura directorului de departament

Prof. dr. Ciprian Mihali

Data completării:

15 martie 2026

Semnătura titularului de curs

Lect. dr. Codruța Hainic

Semnătura titularului de seminar

Lect. dr. Codruța Hainic

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....